

på nattehimmelen

HIMMELRUMMET: Historien om den blå måne og andre himmelfænomener

Foto: Verner Ole Olsen, NAFA

HER SES Oriontågen med Trapezet. Foto: Verner Ole Olsen, NAFA

er der en stjerne, som ved nærmere eftersyn viser sig at være fire stjerner. De danner den geometriske figur, et trapez, og hedder ikke uventet Trapezet.

De fleste navne på objekter på himlen fortæller noget om former og genstande, vi kender til her på jorden! De tre bæltestjerner går i visse kredse i Østhimmerland under navnet "De tre små Grise"! Lidt mere nøgternt hedder de Alnitak, Alnilam og Mintaka.

Oriontågen

Oriontågen er astronomisk set katalogiseret som enten M42 eller NGC 1976.

Det fortælles i en græsk myte, at Orion kom til verden ved gudernes hjælp og udviklede sig til at blive en stærk og drabelig jæger. Han var noget af en børste, og når der ikke var vildt i sigte, kunne han finde på at jage kvinder i stedet. Engang var det ved at lykkes for ham at indhente de syv søstre, som var døtre af kæmpen Atlas. Overguden Zeus satte dog en stopper for foretagendet ved at slynge pigerne op på himlen som stjerner.

De danner nu stjernebilledet Pleiaderne - til højre for Orion.

Jagtens gudinde, Artemis, var Orion også ude efter. Han syntes, hun var godt selskab på jagtturene. Dette behagede imidlertid ikke broderen Apollon, som beklagede sig til søsteren over hendes opførsel. Han udtænkte derfor en snedig plan for at uskadeliggøre Orion. Ved sin fødsel havde Orion fået den gave at kunne gå på vandet. Han elskede lange vandreture på havet fra ø til ø. På en af disse ture var han så langt fra gudernes bjerg, Olympen, at han lignede en prik i det fjerne. I modsætning til søsteren vidste Apollon, hvem prikken var. Derfor drillede han hende med, at hun ikke kunne ramme den. Han vidste godt, at Artemis ikke ville finde sig i en sådan fornærmelse. Hun var trods alt den bedste af alle bueskytter. Hurtigt lagde hun en pil på buen, spændte den, tog godt sigte og sendte den af sted mod den fjerne prik. Selvfølgelig ramte hun plet - og dræbte sin elskede jagtkammerat.

Også Orion blev anbragt på himlen sammen med sine hunde. Der kan man stadig se ham forfølge de stakkels Pleiader. Måske har han glemt Artemis, mens hun til gengæld nok kaster et blik efter ham på

stjerneklare nætter.

Orions jagthunde følger ham på jagten. Den ene er Lille Hund med den klare stjerne Procyon. Den anden er Store Hund med den funkende Sirius som hovedstjernen.

Pleiaderne er en åben stjernehop og vel nok det flotteste syn på vinterens nattehimmel, man kan se i en prismekikkert.

Der er altså nok at gå i gang med i de kommende måneder.

Andre stjernebilleder kan man måske vente lidt med at beskæftige sig med. For eksempel Tvillingerne og Løven. Men de er der!

Find planeterne

Og så er der planeterne - og vel også nogle løsslupne stjernesnud!

Venus skal man ikke kigge efter. Den gemmer sig bag Solen eller er meget tæt på den.

Mars er i Krebsen. Den bliver først klarere. Senere hen bliver den igen svagere. Men den er absolut værd at kigge efter.

Jupiter er os ikke venligt stemt, da den først står meget lavt og derefter vandrer om bag Solen. Den 28. februar er den i konjunktion, hvilket netop betyder, at den er bag Solen og ikke kan ses her fra Jor-

den. Saturn er i Jomfruen og skal i januar ses om morgenen. I februar og marts om natten. Den er i opposition den 22. marts, hvilket betyder, at den er modsat Solen, så vi ser den klart på nattehimlen.

Mens vi kigger på nattehimlen i disse vinterenætter sker der ting og sager, vi ikke kan se med vore øjne - heller ikke i vore kikkerter og teleskoper. Kepler-satellitten har lige fundet fem nye exoplaneter. Rumteleskopet Hubble fortsætter med at tage billeder af det dybe rum, som studeres nøje og giver anledning til ny viden om galaksedannelser.

Og meget, meget andet!

Disse ting må vi læse om i fagblade, på hjemmesider - og høre om til foredrag og astronomiske arrangementer.

En passende vekslen mellem at gå ud i den kolde nat og se på rigtige stjerner - og så at læse og høre om dem lidt mere teoretisk i varmen indendørs - er en god cocktail.

Den giver ingen tømmermænd. Man føler sig tværtimod rigtig vel tilpas og opløftet.

NAFA I NORDJYSKE

■ 2009 var Astronomiens År, men de nordjyske amatører fortsætter i år en gang i kvartalet med at give NORDJYSKEs læsere mulighed for et indblik i deres fascinerende hobby mellem himmel og jord.

■ Man kan læse mere om NAFA på internetadressen: www.nafa.dk.